

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

היכל ששי
שלשלת האור קובץ
שער עשרים ואחד

מאמר מי זאת הנשקפה

תרל"ט

מאת
כ"ק אדמו"ר

אור עולם נזר ישראל ותפארתו כקש"ת

מוהר"ר שמואל

זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע מליובאוויטש

יוצא לאור בפעם הראשונה מכת"ק

על ידי מערכת
„אוצר החסידים“

770 איסטערן פארקוויי ברוקלין, נ.י.

שנת חמשת אלפים שבע מאות ששים וחמש לבריאה
מאה ושתים שנה להולדת כ"ק אדמו"ר זי"ע ונ"ד שנה לנשיאותו

לזכות

הילד חיים שיחי
ליום הולדתו י"ט טבת
וליום הכנסו לבריתו של אאע"ה, כ"ו טבת ה'תשס"ג
לאריכות ימים ושנים טובות
ולזכות אחותו פריידא רבקה תחי

נדפס ע"י הורי
הרה"ת ר' מנחם מענדל וזוגתו מרת יוכבד שיחיו וילהלם
זקניהם
הרה"ת ר' ברוך וזוגתו מרת שטערנא שרה שיחיו וילהלם
הרה"ת ר' מנחם מענדל וזוגתו מרת גאלדא שיחיו לרמן
הר"ר העניך שיחי אברמוביץ

אך כ"ז הי' כשהי' בהמ"ק קיים שהי' מאיר אצלם בחי' רצון פשוט כו', אך כשחבר בהמ"ק שאין להם רצון פשוט, איך הם ממשיכים בחי' דגלים כמו חיות הקדש, זהו מ"ש מי זאת הנשקפה כמו שחר, יפה כלבנה ברה כחמה איומה כנדגלות, והיינו שפסוק זה נאמר כנגד ד' גליות וכמ"ש ברבות פ' בא פ' ט"ו הנשקפה כמו שחר זה בבל שהי' שם דניאל, יפה כלבנה זה מדי שהיתה שם אסתר, כי לבנה היא שלשים יום ובאסתר כתיב ואני לא נקראתי לבוא אל המלך זה שלשים יום, ברה כחמה זה יון, וזהו שמצות נר חנוכה היא משתשקע החמה, והיינו לפי שחמה היא בחי' יון, וכשגברו החשמונאים התקינו שיהי' נר חנוכה משתשקע החמה של היוונים כו', ואיומה כנדגלות הוא בחי' אדום. והיינו שזהו משארז"ל כי כארבע רוחות השמים פרשתי אתכם, צדקה עשה הקב"ה עם ישראל שפזרן לבין האומות, והיינו שע"י הד' גליות ע"י יכולים להגיע לבחי' איומה כנדגלות שהוא בחי' ד' דגלים, לפי שאף שאין להם בחי' שאו את ראש לגלגלתם בחי' ראש ומוחי, אעפ"כ בחי' נצח יש לכא"ו"א דהיינו בחי' אתכפי', והנה אתכפי' זו נעשה ע"י הד' גליות כו', וכתוב גם נצח ישראל לא ישקר, וע"י בחי' נצח יכולים להגיע ג"כ לבחי' דגלים שהי' מקדם ע"י שאו את ראש כו', כמו"כ ע"י הגליות יכולים להגיע לבחי' דגלים שיהי' נמשך מבחי' מי אל כמוך נושא עון, אל גבור.

ועו"ל כשם שא"א לעולם בלא רוחות כך א"א לעולם בלא ישראל, היינו רוחות הוא רוחות הנושבות לפי שא"א להיות קיום העולם בלתי רוחות הנושבות כו' לפי שע"י הבל אדם ובהמה נתקלקל האויר והי' נעשה האויר מעופש, והרוחות הנושבות הם מזככים את האויר שיהיה האויר מתקון, ויש כמה בחי' רוחות יש רוח הנושב מלמטה למעלה ויש רוח הנושב מלמעלה למטה, וכמו"כ א"א לעולם בלי ישראל שהם מתקנים ומזככים את האויר, ויש בזה ג"כ כמה בחי' רוח מלמטה למעלה ומלמעלה למטה וכמ"ש והרוח תשוב אל האלקים אשר נתנה שהוא בחי' העלא' מלמטה למעלה, ורוח אייתי רוח ואמשיך רוח מלמעלה למטה, אם ישים אליו לבו רוחו ונשמתו אליו יאסוף כו', ונחה עליו רוח הוי' רוח חכמה ובינה רוח עצה וגבורה כו' שהוא בחי' המשכה מלמעלה למטה כו', וזהו כשם שא"א לעולם בלי רוחות כך א"א לעולם בלי ישראל, לפי שהם מתקנים את העולם וממשיכים בחי' רוח מלמטה למעלה ומלמעלה למטה כנ"ל.

בהוספות (הוצאת תשנ"ה) ע' 23. וראה (באו"א) תו"א בשלח שם סה, ב. והרוחות הנושבות הם מזככים את האויר: באוה"ת שם מובא זה בשם המהרש"א לע"ז, א. עיי"ש.

מי זאת הנשקפה . . . כנגד ד' גליות וכמ"ש ברבות: הובא ונת' בד"ה מי זאת הנשקפה באוה"ת שה"ש (כרך ב) ע' תקעז. ועו"ל כשם שא"א לעולם בלא רוחות: בהבא לקמן ראה אוה"ת בשלח ע' תרי"א [ושם: ועו"ל פ' שלישי המורכב מב' הפי'. עיי"ש]. במדבר

MAAMMAR MI ZOIS HANISHKOFO—5639

Copyright © 2005 by
"KEHOT" PUBLICATION SOCIETY
770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213
Tel. (718) 774-4000 / Fax 774-2718

Order Department:
291 Kingston Avenue / Brooklyn, New York 11213
(718) 778-0226 / Fax 778-4148
www.kehotonline.com

The Kehot logo is a trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch, Inc.

All rights reserved.

Manufactured in the United States of America

נסדר בדפוס „עמפייער פרעסס“ ע"י מרדכי ליב בן פיגא ויוסף יצחק בן ברכה
Empire Press, 550 Empire Blvd., • Brooklyn, N.Y. 11225 • (718) 756-1473 / Fax (718) 604-7633

נדפס בדפוס „פאסיפיק פרינטינג“
Pacific Printing, 784 E. 94th St. • Brooklyn, NY 11236 • (718) 240-9607 Fax. (718) 240-0020

שנושאי' את הכסא למעלה מבחי' אדם שהוא בחי' מדות ע"כ נק' בחי' אל כו' ע"ש כי אל אנכי ולא איש, וזהו שנק' מיכאל ע"ש מי כמוכה באלים כו', ונמשך ע"י עבודתם מבחי' מי כמוכה באלים הוי' להיות מי אל כמוך נושא עון, לפי שהם נושאי' את הכסא. וכן גבריאל הוא ע"ש פלא יועץ אל גבור כו', דהנה ארז"ל איזהו גבור הכובש את יצרו שנאמר טוב ארך אפים מגבור, ולכאורה אינו מובן איך למדו זה שאיזהו גבור הכובש את יצרו מפסוק טוב ארך אפים מגבור. אך הענין הוא דהנה כמו שלמטה יש בחי' גבור הכובש את יצרו, כך למעלה נק' הקב"ה בשם כובש את יצרו, והיינו כשיש ח"ו התגברות הדינין וקטרוגים על ישראל ח"ו וכובש את הקטרוגים נק' בשם גבור הכובש את יצרו כו', וזהו טוב ארך אפים מגבור שארך אפים נמשך מגבור שהוא בחי' גבור הכובש את יצרו כו'. וזהו שגבורה הוא ג"פ ע"ב כו' כי חסד הוא בגימט' ע"ב, אך גבורה שהוא רי"ו הוא ג"פ ע"ב לפי שהוא בחי' התגברות החסדים להכניע את היצר וקטרוגים כו', והכלי לזה הוא בחי' גבריאל לפי שהם ממשיכים מבחי' כי אל אנכי ולא איש ע"כ יכול להיות נמשך משם בחי' התגברות החסדים על הגבורות כו'. וזהו ענין ד' דגלים למעלה בחי' ד' חיות המרכבה כו' שהוא שרש של ד' רוחות העולם.

והנה כמו שלמעלה יש בחי' ד' דגלים כמו"כ ציוה הקב"ה לעשות דגלים למטה, כי הדגלים שלמטה הם כנגד הדגלים שלמעלה, ויש בזה פלוגתא בין המד"ר לזהר, שהמד"ר סובר שיהודה הוא כנגד גבריאל כי גבריאל הוא בחי' גבור, וביהודה נאמר יהודה גבר באחיו, והזהר סובר שיהודה הוא כנגד אוריאל לפי שדגל יהודה הי' במזרח, ואוריאל הוא ג"כ במזרח כו'. והיינו כמו שהדגלים שלמעלה הם ממשיכים מבחי' כי לא אדם הוא, ועי"ז נמשך בחי' מי אל כמוך נושא עון, איזהו גבור הכובש את יצרו כו', כמו"כ ע"י הדגלים שלמטה נמשך ג"כ מעצמות אוא"ס שלמעלה מבחי' מדות, ואדרבה שע"י הדגלים שלמטה נמשך ממקום עליון יותר, לפי שיתרון האור הוא מתוך החשך דוקא, שלכך לא ניתנה התורה למלאכים. וע"כ הדגלים שלמטה ממשיכים ממקום עליון יותר וכמ"ש ה' בחכמה יסד ארץ כונן שמים בתבונה, שבשמים אינו מאיר רק בחי' תבונה, ובארץ מאיר מבחי' חכמה, ע"כ הדגלים שלמטה ממשיכים ממקום עליון יותר להיות נושא עון כו'. אך כ"ז כשיש מתחלה בחי' שאו את ראש כל עדת בני' לגלגלתם שהוא בחי' רצון פשוט שלמעלה מהשכל, עי"ז ע"י הדגלים יכולים להמשיך מבחי' מי אל כמוך כו' מי כמוכה באלים אל גבור כו' כמו הדגלים שלמעלה, וזהו כשם שא"א לעולם בלי רוחות שהוא ענין ד' חיות המרכבה, כך א"א לעולם בלי ישראל לפי שישראל הם ממשיכים ג"כ כמו חיות הקדש כו'.

ב"ה.

פתח דבר

לקראת יום הגדול והקדוש יו"ד שבט הבעל"ט, יום מלאת חמישים וחמש שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר זי"ע, ויום הסתלקות-הילולא של כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע –

הננו מוציאים לאור את המאמר ד"ה „מי זאת הנשקפה“ (המאמר שלאחריו), מאת כ"ק אדמו"ר מהר"ש זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע משנת תרל"ט.

מאמר זה הוא תוס' ביאור והגהות על ד"ה „ויאמר משה אכלוהו היום“ בתורה-אור פרשתנו פ' בשלח סה, א ואילך.

המאמר נדפס כאן בפעם הראשונה מבוך כתי"ק, והוא תדפיס מ„ספר המאמרים תרל"ט“ חלק ב' שנמצא בדפוס.

*

לתועלת הלומדים ומעיינים באו בשולי הגליון מראי מקומות וצינונים – נערכו ע"י הרה"ת ר' אלי' שי' מטוסוב והרה"ת ר' יהונתן דוד שי' (בהרב"צ ע"ה) רייניץ.

מערכת „אוצר החסידים“

ג' שבט, ה'תשס"ה
מאה ושתיים שנה להולדת כ"ק אדמו"ר זי"ע ונ"ד שנה לנשיאותו
ברוקלין, נ. י.

ארז"ל איזהו גבור הכובש את יצרו: בהבא לקמן ראה לקמן ד"ה ובראשי חדשיכם פ"ג. והנה כמו שלמעלה . . ד' דגלים כמו"כ . . דגלים למטה: ראה אוה"ת במדבר ע' ל. קרח ע' תשיד"טו. סה"מ תרל"ד ס"ע רח"ט. תרע"ח ע' שיב. וראה גם סה"מ עטר"ת ע' תלו"ז. הי"ש ע' 106. תשי"ד ס"ע 114-115. תשט"ז ע' 287. וע' 292. ויש בזה פלוגתא בין המד"ר לזהר . . שיהודה הוא כנגד גבריאל . . כנגד אוריאל: ראה ביאור"ז להצ"צ שם ע' תס.

שעורה ואח"כ ממילא נמשך בחי' קציר חטים. וזהו שנאמר תספרו חמשים יום, והלא אין אנו סופרים רק מ"ט יום, והיינו כשתספרו מ"ט יום אז ממילא נתגלה בחי' שער הנו"ן, לפי שספירה הוא בחי' בירור של נה"ב מאכל בהמה, וכשמבררים את נה"ב אז יכול להיות התגלות שער הנו"ן, אך זה נמשך ממילא כו'. וזהו שאיני מבקש מכם אלא עומר א' של שעורים כו', אבל כשנתתי לכם נתתי לכאור"א עומר לגולגולת, דהיינו שע"י העומר ע"ז ה' נמשך בכל א' בחי' לגלגלתם שהוא בחי' גלגלתא דחפי' על מוחא שהוא בחי' רצה"ע שלמעלה מהשכל, כי הוא נמשך מבחי' התבוננות של מהו"ע כו' ולא מבחי' בריאה יש מאין, והיינו לפי שהמך ה' נמשך מבחי' טל טלא דבדולחא דנטיף מע"י שהוא בחי' טל תורה טל שעתיד להחיות בו מתים, וע"כ ע"י ה' מאיר בחי' לגלגלתם בחי' רצון פשוט. והנה ע"י שהי' אצלם בחי' לגלגלתם וכמ"ש שאו את ראש כו' לגלגלתם, צוה ה' לעשות להם דגלים.

ז) **ולהבין** ענין הדגלים, הענין הוא, דהנה כתיב כי כארבע רוחות השמים פרשתי אתכם וארז"ל כשם שא"א לעולם בלי רוחות כך א"א לעולם בלא ישראל, והיינו שרוחות הוא בחי' ד' רוחות העולם מזרח מערב צפון דרום, מזרח ע"ש שממנו האור יוצא לעולם. והנה שרש של ד' רוחות העולם הוא בחי' ד' חיות המרכבה מיכאל גבריאל רפאל אוריאל, והנה מיכאל הוא ע"ש מי כמוכה באלים כו' או מי אל כמוך נושא עון כו', גבריאל הוא ע"ש פלא יועץ אל גבור כו' (ישעי' ט') פסוק ה'), אוריאל הוא ע"ש אל ה' ויאר לנו, רפאל הוא ע"ש אל נא רפא נא לה. ולכאורה אינו מובן הלא ד' חיות המרכבה הם בבריאה ואיך שייך לומר שמיכאל הוא בחי' מי אל כמוך כו'. אך הענין הוא דהנה בחיות הקדש כתיב והחיות נושאות את הכסא דהיינו שנושאים את בחי' אדם שעל הכסא לבחי' כי לא אדם הוא, כי אדם הוא בחי' ציור קוין חסד דרועא ימינא כו', שהוא בחי' המשכה בבחי' מדות, אך החיות נושאות את הכסא למעלה מבחי' אדם דהיינו כי לא אדם כו'. וזה שנק' מיכאל גבריאל שיש בחי' שם אל בכל א' ע"ש כי אל אנכי ולא איש, ולכאורה אינו מובן שהרי ארז"ל בכ"מ ואין איש אלא הקב"ה שנאמר ה' איש מלחמה, וכאן נאמר כי אל אנכי ולא איש, והיינו לפי שבחי' איש הוא כשנמשך בבחי' מדות אז נק' איש, אך למעלה מבחי' מדות אינו נק' איש כי אל אנכי ולא איש. והנה המלאכים ע"י עבודתם

תספרו חמשים יום . . . סופרים רק מ"ט . . . ממילא נתגלה . . . שער הנו"ן: ראה בכ"ז לקו"ת במדבר שם י, ד, יב, א ואילך. ובכ"מ. וזהו שאיני מבקש מכם אלא עומר א': בהבא לקמן ראה גם אוה"ת בשלח ע' תקצד-ה. וע' תרכ"ג. ולהבין ענין הדגלים . . . כשם שא"א לעולם בלי רוחות: בהבא לקמן ראה גם אוה"ת במדבר ע' לד-ה. וע' לח ואילך. שם בהוספות (הוצאת תשנ"ה) ע' 23 ואילך. אוה"ת נ"ך (כרך א) ע' תקח. – וראה עוד בענין הדגלים בדה"ה מי זאת הנשקפה באוה"ת במדבר ע' מג ואילך. וע' מח ואילך. ובביאוה"ז לאדהאמ"צ פה, א ואילך. ולהצ"צ ח"א ע' תמט ואילך [ובדרושים שלאחריו]. והחיות נושאות את הכסא . . . לבחי' כי לא אדם: ראה תו"א יתרו ע"א, ב. שנק' מיכאל גבריאל שיש בחי' שם אל בכל א': ראה בארוכה סה"מ תרכ"ט ע' ריב. וש"נ.

בס"ד.

מי זאת הנשקפה כמו שחר יפה כלבנה ברה כחמה איומה כנדגלות, איומה כנדגלות הוא ענין הדגלים שהיו במדבר כו', והנה מתחלה כתיב מי זאת הנשקפה כמו שחר כו' ואח"כ איומה כנדגלות, וכמו בשעת עשיית הדגלים שנא' מתחלה שאו את ראש כל עדת בניי לגלגלתם, ואח"כ כתיב עשיית הדגלים, והיינו שכדי שיהי' בחי' דגלים הוצרך להיות מתחלה שאו את ראש בניי לגלגלתם כו', וכך כאן כתיב מי זאת הנשקפה כמו שחר ואח"כ כתיב איומה כנדגלות. והנה להבין זה צ"ל מתחלה מ"ש ברכות אמור פך"ח ע"פ כי תבאו אל הארץ כו' והבאתם את עומר ראשית קצירכם אל הכהן, א"ר ברכי" כשנתתי לכם את המן נתתי עומר לכל אחד ואחד מכם הה"ד עומר לגולגולת, ועכשיו שאתם נותנים לי את העומר אין לי אלא עומר אחד מכולכם, ולא עוד אלא של שעורים.

ולהבין זה י"ל מתחלה ענין המן, דהנה במן כתיב ויאמר משה אכלוהו היום כי שבת היום להוי' היום לא תמצאוהו בשדה, וי"ל למה לא ירד המן בשבת והלא כל השפעות שבעוה"ז הגשמי' אינן נעצרין אפי' בשבת והכל נשפע מלמעלה שהרי אין לך עשב מלמטה כו', וגם מהו אכלוהו היום והלא כל הימים אכלו אותו. אך הנה כתיב הנני ממטיר לכם לחם מן השמים כו' למען אנסנו הילך בתורתי אם לא. ולהבין למה הקדים המן לקבלת התורה למען אנסנו אם יוכל להיות קבלת התורה, ואיזה שייכות יש לנסיון זה על התורה, וגם מהו לשון הילך בתורתי הל"ל אם יקיימו תורתי כו'.

אך הנה ידוע שהתורה הוא קיום העולם, שקיום עש"מ הוא ע"י עשה"ד כו', וכמ"ש אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמת. וכן ארז"ל תנאי התנה הקב"ה עם מע"ב אם יקיימו ישראל את התורה כו', וכן איתא בזהר באורייתא אתקיים עלמא כו', וכן אמרו בזהר ובמד"ר ע"פ עשרה עשרה הכף בשקל הקדש שעה"ד מכוונים נגד עשרה מאמרות, שע"י עשה"ד נמשך קיום העולם, וכן אמרו

ואילך. ד"ה ויאמר גוי' אכלוהו היום בסה"מ תשל"ו ע' 110 ואילך].
לכמה מעניני המאמר ראה גם סה"מ מלוקט ח"א ע' רלה ואילך. ובארוכה המשך תער"ב ח"ב ע' א"סא ואילך. וראה גם ד"ה ויאמר גוי' אכלוהו היום בס' פלח הרמון שמות ע' רו ואילך. [מחגה"ש תרי"ב].
וראה לקמן בהוספות הנחת כ"ק אדמו"ר מהורש"ב ממאמר זה.
ולהבין זה י"ל מתחלה ענין המן: בהבא לקמן ראה תו"א בשלח שם סה, סע"א-ב.

מי זאת הנשקפה: מאמר זה (מלבד ההתחלה) והמאמר שלאחריו (ד"ה אך להבין מ"ש למען אנסנו, מלבד הסיום [פרק ו'] מיוסדים והגהות על ד"ה ויאמר משה אכלוהו היום בתו"א בשלח סה, א ואילך. [ונו"א ממאמר התו"א בס' מאמרי אדה"ז תקס"ח ח"א ע' כה ואילך. וביאור ע"ז שם ע' לד ואילך. ונו"א במאמרי אדה"ז הנחות הר"פ ע' עב ואילך. ובארוכה במאמרי אדה"ז שמות ח"א ע' קנו ואילך. ועם הגהות וכו' באוה"ת בשלח ע' תקצה ואילך. תרח ואילך. תרכח ואילך. וביאור ע"ז שם ע' תרלא ואילך. שם (כרך ז) ע' ב'תרעח

דשבת הוא למעלה מבחי' בירורים דטו"ר שנק' לילה כמ"ש ותקם בעוד לילה ותתן טרף, בירור רפ"ח ניצוצין, כי בע"ש עם חשיכה נפרד הרע מן הטוב, והטוב מתעלה, והאכילה הוא לשובע נפשו בחי' נפש דוד כנ"ל, ולכן גם סעודה דמעלי שבתא נאמר בלשון יום, אכלוהו היום כו'. כי שבת היום להוי' הוא כנגד זכור, זכור לדכורא. היום לא תמצאוהו בשדה, הוא כנגד סעודה שלישית דשבת שהוא בחי' זכור ושמור בדבור א' נאמר, שזהו בחי' עזן עין לא ראתה, וקראת לשבת ענג, ענג הוא בחי' ר"ת עזן נהר גן, גן הוא סעודה דמעלי שבתא, ושבת דיומא הוא בחי' נהר, וסעודה הג' הוא בחי' עזן כו', וזהו שנאמר היום לא תמצאוהו בשדה, לא הוא ע"ד בחי' אין.

ועפ"ז יובן ענין מה שהמן הי' עומר לגולגולת, והיינו שע"י המן הי' נעשה אצלם בחי' רצה"ע שלמעלה מהשכל וטו"ד המושג, וכמ"ש שאו את ראש כל עדת בניי לגלגלתם כו', שהוא בחי' לגלגלתא דחפיא על מוחא בחי' רצה"ע שלמעלה מהשכל כו'.

אך כ"ז הי' מלמעלמ"ט שהי' בחי' אתעדל"ע שלמעלה מאתעדל"ת, וכ"ז הוא מיצ"מ עד ביאת הארץ שהי' בחי' אתעדל"ע, והי' יורד המן מלמעלמ"ט. אך כי תבאו אל הארץ שאו צריך שיהי' בחי' אתעדל"ת איני מבקש מכם אלא עומר א' של שעורים, והיינו כי שעורה הוא בחי' שעור ה', ה' הוא בחי' ה' חומשי תורה דהיינו בחי' גליא שבתורה כו'. ובעבודה הוא בחי' ההתבוננות מבחי' ה' בהבראם בה' בראם ה' ועירא הנ"ל, והיינו איך שנתהווה העולם מאין ליש וכמ"ש שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה, וכל חד וחד לפום שעורא דילי' צריך להתבונן בזה, ועי"ז יגיע לבחי' יראה שהוא בחי' קבעומ"ש שזה הוא בחי' השער ופתח הראשון כשצריך לידבק באלקות א"א כ"א ע"י יראה וכמ"ש בזאת יבא אהרן אל הקדש, וכן ארז"ל כל אדם שיש בו תורה ואין בו יר"ש דומה לגזבר שמסרו לו מפתחות הפנימית ומפתחות החיצוני' לא מסרו לו בהי' עייל. וזהו ועתה ישראל מה ה' שואל מעמך כ"א ליראה שהבקשה מלמטה הוא רק בחי' יראה, ואח"כ ממילא יהי' התגלות בחי' עליונות יותר וכמ"ש שם לאהבה את ה' אלקיך וללכת בדרכיו כו'. וזהו שפסח נק' חג האביב שהוא בחי' שעורה וכמ"ש והשעורה אביב, ואח"כ הוא חג השבועות שהוא בחי' קציר חטים, וכמ"ש וחג הקציר בכורי מעשיך קציר חטים כו', והיינו שמתחלה צ"ל רק בחי'

אך כ"ז הי' מלמעלמ"ט: בהבא לקמן בפסקא זו ראה אוה"ת בשלח ס"ע תקפ"ט-צ.
וזהו שפסח נק' חג האביב . . . שעורה . . . חג השבועות . . . חטים: ראה בארוכה לקו"ת במדבר י, א ואילך. אוה"ת משפטים ע' אקעח ואילך. פנחס ע' אריב ואילך. סה"מ תר"ל ע' קלב ואילך. וע"ה רה ואילך. סה"מ מלוקט ח"ה ע' קסט ואילך.

היום לא תמצאוהו . . . כנגד סעודה שלישית: ראה אוה"ת בשלח שם ע' תרלא. נדפס גם בס' מאה שערים מד, א. ובהנסמן ע"ז בהערות וצינונים שם (בהוצאת קה"ת). סה"מ תרכ"ז ע' קלג. וש"נ. לקו"ש חכ"א ע' 84 ואילך. וש"נ.
וכמ"ש שאו את ראש . . . לגלגלתם . . . בחי' רצה"ע שלמעלה מהשכל: ראה בארוכה לקו"ת במדבר א, א ואילך.

עוד במד"ר ויקהל פמ"ח אלה תולדות השמים והארץ אלה בזכות מי נבראו ובזכות מי הן עומדים בזכות ואלה שמות בני", ואלה בזכות מי נבראו ובזכות מי הן עומדים בזכות אלה העדות והחוקים כו', שנמצא בזכות התורה עומדים שמים וארץ, וכן כתיב אנכי עשיתי ארץ ואדם עלי' בראתי, בראתי בגימ' תרי"ג, וי"ל מה שייכות קיום העולם לתורה דוקא, שהרי ברה"ע הי' קודם מ"ת כו'.

אך הענין הוא, דהנה כתיב אתה הוא הוי' לבדיך אתה עשית את השמים כו', והנה את עשית את השמים כו' כתיב חסר ה', והיינו כי אתה הוא הוי' לבדיך זהו ע"ד מ"ש עד שלא נבה"ע הי' הוא ושמו בלבד, והיינו שזה קאי על עולם האצי', וזהו עד שלא נברא העולם דהיינו עולם הבריאה הי' הוא ושמו בלבד, שהי' מאיר שם בחי' גילוי אוא"ס ממש ואיהו וחיהי חד ואיהו וגרמוהי חד כו', וכמ"ש כל הנק' בשמי ולכבודי בראתי כו' שנת' בכ"ד שכל הנק' בשמי קאי על עולם האצי', שנק' בשם שמי, וא"כ הי' הוא ושמו קאי ג"כ על עולם האצי'. וזהו אתה הוא הוי' לבדיך מלא בה', והיינו שבאצי' מאיר כל הה' פרצופים בשלימות שהם כנגד ד' אותיות של שם הוי' וקוש"י כו' שהוא בחי' כתר חו"ב וז"א ומל'. אך את עשית את השמים כו' חסר ה', והיינו שכדי שיתהוו בחי' עולמות בי"ע חסר ה' שאינו מאיר שם בחי' ה' פרצופים בשלימות כי אימא מקננא בכורסיא, אבל בחי' חכ' וכתר אינו מאיר שם, וביצי' מאיר רק בחי' ז"א וזהו חסר ה', והיינו שהוא ע"ד מ"ש בהבראם בה' בראם, שהה' הוא זעירא, והיינו שיש ג' בחי' אותיות אתון ברבין ואתון בינוני' ואתון זעירין, וכל התורה היא באתון בינונים, ואתון זעירין היינו שהוא בחי' קטנות וצמצום, וזהו חסר ה' שנתצמצם בחי' הה' שאינו מאיר שם בשלימות כו' שהוא בחי' אתון זעירין כו'. ולהבין מהו אתון זעירין, הענין הוא דהנה כתי' ואת תדבר אלינו אמר להם משה התשתם את כחי כנקבה, והיינו כי את חסר ה' הוא לשון נקבה, והנה גם כאן שנא' את עשית את השמים שהוא לשון נקבה, והיינו שיש שני בחי' אותיות וכמ"ש בזהר ע"פ לסוסי ברכבי פרעה שיש סוסים נוקבין וסוסים דוכרין, סוסים הוא בחי' אותיות וכמ"ש במ"ת כי תרכב על סוסך מרכבותיך ישועה שנת' בכ"ד

אך הענין הוא דהנה כתיב אתה הוא הוי' לבדך: בהבא לקמן ראה אוה"ת בשלח שם ע' תרכו. וראה בכ"ז בארוכה אוה"ת ויחי שפה, ב ואילך. שעה, ב ואילך. סה"מ תרל"א ע' פ ואילך. תרל"ב ח"ב ע' תצ ואילך. תרנ"ג ע' רנח"ט. תר"ס ע' מג ואילך. עזרת' ע' קיו ואילך. קונטרסים ח"ב רצו, א. תשי"א ע' 149. סה"מ מלוקט ח"ג ע' רכב ואילך.

שנת' בכ"ד שכל הנק' בשמי קאי על עולם האצי': תו"א בראשית ג, א. מאמרי אדה"ז תקס"ז ע' לב. אוה"ת בראשית (כרך ו) תתרמו, א. ועוד.

שיש ג' בחי' אותיות . . . ברבין . . . בינוני' . . .

זעירין: ראה אוה"ת בשלח שם ע' תרכו. וראה גם לקו"ת ויקרא א, סע"ב. ובארוכה מאמרי אדה"ז תקס"ח ח"ב ע' תרסח ואילך. וע' תרעו. ביאור"ז להצ"צ ח"א ע' קעו ואילך. אוה"ת ויקרא (כרך ג) ע' תשכד ואילך. סה"מ תרע"ח ע' רלד ואילך. תרצ"ט ע' 203 ואילך. תשי"א ע' 130 ואילך. לקו"ש ח"ז ע' 1 ואילך.

שני בחי' אותיות . . . לסוסי ברכבי . . . סוסים נוקבין וסוסים דוכרין: ראה בכ"ז בארוכה תו"א בשלח סג, ד ואילך. סד, ג ואילך.

כי תרכב על סוסך . . . שנת' בכ"ד שהם בחי' אותיות: ראה הוספות לתו"א מג"א קטז, ד ואילך.

הם תר"ך עמודי אור בחי' כתר כו'), וזהו למען אנסנו הילך בתורת דהיינו שהנסיון הוא איש אל יותר ממנו עד בקר כו' אלא דבר יום ביומו כו'.

וא"ו ובזה יובן מה שהמן לא הי' יורד בשבת, והיינו לפי שכדי שיומשך המן שהוא בחי' גבוה מאד א"א להיות נמשך למטה כ"א ע"י צמצומים וכמ"ש שראשי נמלא טל קווצותיו רסיסי לילה, שכדי שיומשך הטל למטה הוא ע"י קווצותיו רסיסי לילה שהוא בחי' שערות בחי' צמצומים כו', שע"ז נמשך השפעה עליונה זו למטה בגשמי', והרי בשבת הוא בחי' עלי' ושבתה מבחי' צמצומים הנ"ל, ולכן לא ירד בשבת (ולפי ב' הפירושים הנ"ל צ"ל כפי' וענין שבתה דשבת, שלפי' הא' הוא השבתה מכל אשר עשה, ולפי' הב' הוא בחי' השבתה מכל אשר ברא כמשנת' בלק"ת בד"ה את שבתותי תשמורו ע"ש). וזהו לא תמצאוהו בשדה, שבשדה לא נמצא לפי שמוכרח לירד ע"י צמצומים, משא"כ למעלה הי' יורד המן, ואדרבה שמשבת היו מקבלים ששת ימי החול לפי שעיקר ההשפעה של המן הי' נמשך בשבת, רק שלא הי' יכול לירד למטה בשבת לפי שא"א לירד למטה כ"א ע"י צמצומים כו', ובשבת הוא למעלה מבחי' צמצום כו'. אך הנה אעפ"כ אמר היום לא תמצאוהו בשדה אבל לע"ל יהי' נמצא כו', כמ"ש במכילתא הובא בילקוט בשלח רמז רס"א ע"פ היום לא תמצאוהו בשדה, והיינו לפי שעתה אינו יכול להיות נמשך למטה כ"א ע"י צמצום כו', כי היום לא תמצאוהו בשדה, לא הוא ע"ד מ"ש והחכמה מאין תמצא שאינו מושג בחי' האין, כי לא באל"ף הוא מורה על בחי' שאינו מושג לנו, אבל לע"ל יהי' נמשך בחי' האין בגילוי, וע"כ גם המן יהי' נמצא בשבת לפי שיומשך למטה שלא ע"י צמצומים כלל.

וזהו ענין ג"פ היום שנאמר בשבת, והיינו לפי שהוא כנגד ג' סעודות דשבת, אכלוהו היום הוא כנגד שבת דמעלי שבתא שהוא כנגד שמור, שמור לנוק', ובזה מתורץ הקושי' הלא גם בשאר הימים אכלו מן, אלא שבשבת גם סעודת הלילה נק' יום, לפי שבשבת לא נאמר ויהי ערב ויהי בקר, וכמארז"ל במד"ר פ' בראשית פי"א ל"ו שעות שימשה אותה האורה, וכמ"ש הרמ"ז ר"פ בא, והיינו כי האכילה

ובזה יובן מה שהמן לא הי' יורד בשבת: בהבא לקמן בפסיקא זו ראה תו"א בשלח שם סה, סע"ג"ד.

וכמ"ש שראשי נמלא טל קווצותיו רסיסי לילה . . . בחי' צמצומים: [כן הובא בכ"מ. ובפסוק: קווצותי ראה לקו"ת שה"ש לה, סע"ד.

כמשנת' בלק"ת בד"ה את שבתותי תשמורו: פ' בהר מב, ד ואילך.

שבשדה לא נמצא לפי שמוכרח לירד ע"י צמצומים: ראה תו"א בשלח שם סה, סע"ג: היום לא תמצאוהו בשדה, שדה היינו בחי' עולם ו' קצוות.

אעפ"כ אמר היום לא תמצאוהו . . . אבל לע"ל יהי' נמצא: בהבא לקמן ראה אוה"ת בשלח שם ע' תרה. וס"ע תרי"ט-כ.

וזהו ענין ג"פ היום שנאמר בשבת: בהבא לקמן ראה גם אוה"ת בשלח שם ס"ע תרג"ד. ס"ע תרכ ואילך. וע' תרל"א.

ובזה מתורץ הקושי' . . . גם סעודת הלילה נק' יום: ראה בכ"ז אוה"ת בשלח שם ע' תרד. וע' תרכא.

שהם בחי' אותיות, ויש שני בחי' אותיות דוכרין ונוקבין, והיינו שיש בחי' אותיות דמ"ה וב"ן, ב"ן בגימט' בהמה שהוא בחי' אתון נוקבין שהתהוות ב"ע הוא רק מבחי' אותיות דשם ב"ן, וזהו בחי' אתון זעירין כו', משא"כ באצ"י מאיר שם בחי' שם מ"ה כו'.

אך הנה זהו בתחלת ברה"ע, ואמנם ע"י התורה ממשיכים מבחי' אתה הוא הוי' לבדיך בבחי' אתה עשית את השמים, כי תורה היא בחי' ה' חומשי תורה שהוא מבחי' ה' עילאה אתה הוא ה' לבדיך כו', וכמ"ש בלק"ת מהאריז"ל ס"פ האזינו שחמשה חומשי תורה הם כנגד חמשה פרצופים דאצ"י שזהו ענין אתה מלא ה' כנ"ל. וזהו מ"ש תורת ה' תמימה משיבת נפש כו' שיש שם ג' פסוקים שהם מן שתיים שתיים פסקה, וכל פסקה ופסקה מן חמשה תיבות כמ"ש במד"ר נשא פ"ג דרנ"ד ב' בקרבן נתנאל, והיינו לפי שהוא מבחי' ה' עילאה בבחי' ו' מדות ו' סדרי משנה. וזהו מ"ש נגילה ונשמחה בך, שע"י בך שהוא בחי' ק"ב אותיות התורה ע"ז נגילה ונשמחה בך דהיינו בעצמותו ומהותו ית' כו'. וזהו שע"י התורה נתקיים העולם, שהוא המשכה מבחי' אתה הוא הוי' לבדיך כו' בבחי' אתה עשית את השמים כו' שמתחלה ה' חסר ה' כו', וע"י התורה נתמלא החסרון. וזהו הילך בתורתי שהילוך הוא בחי' המשכה מלמעלה למטה כו'.

ב) אך הנה א"א להיות המשכה מלמעלה למטה בלתי שיהי' מתחלה העלא' מלמטה למעלה, וכמ"ש אם ישים אליו לבו ורוחו ונשמתו אליו יאסוף, והנה העלאה זו הוא בחי' תפלה.

ובזה יובן מה שהמלאכים ביקשו את התורה וכמ"ש תנה הודך על השמים והשיבם כלום יצה"ר יש ביניכם כו', ולכאורה הלא בלתי יצה"ר יכולים לקיים יותר את התורה, ומה זו תשובה על שאלתם. אך הענין הוא דהנה יתרון האור הוא מתוך

פסוקים אלו הם כנגד ששה סדרי משנה. שהוא מבחי' ה' עילאה בבחי' ו' מדות ו' סדרי משנה: ראה לקמן בהנחת כ"ק אדמו"ר מהורש"ב: יש כאן ג' פסוקים ובכל אחד יש ב' ענינים ובכל ענין יש ה' תיבות, והנה ה' תיבות הם ה"א עילאה, וג' פסוקים ובכל אחד ב' ענינים הם וא"ו, והוא שמה"א נמשך לוא"ו.

ובזה יובן מה שהמלאכים ביקשו את התורה: בהבא לקמן בפרק זה ראה תו"א בשלח שם סה, ב. כלום יצה"ר יכולים לקיים יותר: כמ"ז ראה גם לעיל ח"א יצה"ר יכולים לקיים יותר: כמ"ז ראה גם לעיל ח"א ד"ה ראה ריח בני. ולקמן ד"ה צאינה וראינה פ"ב (בא"א).

לקו"ת שה"ש יא, סע"ב ואילך. סה"מ תרכ"ז ע' רו ואילך. תרל"ד ע' שגג. שנט. [ונהגסמן בהע' שלפנ"ז].

שיש שם ג' פסוקים . . . כמ"ש במד"ר נשא: ז"ל המד"ר שם (פ"ג, ט"ז): כבשים בני שנה חמשה, חמשה כנגד ג' פסוקים של תורה שבהם ו' סדרי משנה, והן מן שתיים פסקה, וכל פסקה ופסקה מן חמשה תיבות (הג' פסוקים כל פסוק נחלק לשתיים הרי ששה חצאי פסוקים כל אחד במעלה אחרת של תורה, ובכל חצי פסוק חמשה תיבות – פ' מהרז"ו), ואלו הם: תורת ה' תמימה משיבת נפש, עדות ה' ג', פקודי ה' וגו', מצות ה' וגו', יראת ה' וגו', משפטי ה' וגו'. [ועיי"ש עוד במדרש שו' חצאי

המן מטעם שית' לקמן עכ"ז אינו מובן איך יכול לירד ביום הששי על שני ימים כיון שבחי' המן נמשך דבר יום ביומו, וא"א שיומשך מיום אחד למחרתו כי כל יום הוא מדה עליונה דאצ"י ונמשך בכל מדה בפ"ע מבחי' מו"ס שמשם שרש המן ולא נמשך על יום מחר שהוא מדה אחרת כו', וא"כ איך ביום הששי נמשך וירד על ב' ימים שהם ב' מדות יסוד ומל' כו' כי המל' נק' שביעאה מלמעלמ"ט כנודע. אך הענין הוא לפי שנעוץ תחלתו בסופן וסופן בתחלתו, והנה יום הששי הוא סוף דששת ימי המעשה, כי יום השביעי הוא בחי' מובדלת מששת ימי המעשה כי הם בבחי' ירידה והמשכה מאצ"י לבי"ע מלמעלה למטה, משא"כ השבת שהוא בחי' עלי' מלמטה למעלה מבי"ע לאצ"י עד שהעלי' הוא למעלה מהזמן, ע"כ יום הששי נק' סופן דששת ימי המעשה, ולכן לפי שנעוץ תחלתו בסופן ע"כ יש מעלה יתירה ביום הששי מכל הימים עד שהוא מכין על שבת, כי הנה בגמר יום הששי נכנס השבת היינו שבסוף הירידה נעשה בחי' או"ח ועליי', וזהו ענין בין השמשות דע"ש. ויובן זה ממשל אור השמש דהנה למעלה מעלה האויר חם מאד, וגם למטה על הארץ וסמוך ל' האויר חם, ובאמצע האויר קר מאד כידוע בס' התכונה, ולכאורה תמוה דהרי אויר התחתון רחוק יותר מהשמש מאויר האמצעי ומדוע האויר האמצעי הוא קר ואויר התחתון שהוא רחוק יותר הוא חם. אך הטעם מפני שהכאת השמש על הארץ שהוא בסוף המדרגה של התפשטות אור השמש, אז דוקא נעשה בחי' או"ח ע"ד נעוץ תחב"ס שנמשך חום השמש כאשר בתחלתה באויר הראשון הסמוך לשמש. וכך ביום הששי שהוא בחי' סופן נעשה בחי' או"ח ועליי', וזהו יום הששי ויכולו השמים לשון כלות הנפש ועליי' כו', נמצא ב' בחי' אלו מתחברים יחד ממש היינו יום הששי ועליי' דשבת כו', ולכן מתורץ מה שביום הששי נמשך מן על שני הימים שזהו ג"כ דבר יום ביומו, משא"כ בשאר הימים א"א להיות כן כי צ"ל דבר יום ביומו דוקא כנ"ל).

וזהו שהוא נסיון על התורה כי התורה צ"ל ג"כ דבר יום ביומו, בכל יום יהיו בעיניך כחדשים, כי נער הייתי גם זקנתי שרו של עולם אמרו, משא"כ קמי' קודב"ה מי איכא זקנה מאחר שהוא אני הוי' לא שנית, וזהו שאנו מברכין נותן התורה שבכל יום נמשך המשכת התורה לפי שבכל יום צ"ל בעיניך כחדשים כו', (ולפי ב' הפירושים הנ"ל הנה לפי פ"ה הא' הנה אורייתא מחכמה נפקת שזהו מבחי' מוחין שלמעלה גם מסדר זמנים, ולכן צ"ל כחדשים בכ"י כמו שהמן הי' דבר יום ביומו כו'. ולפי ה' צ"ל פ"ה אורייתא מחכמה נפקת שזיציאתה לידי גילוי הוא מבחי' חכמה, אבל שרשה ומקורה הוא בבחי' הכתר כי תרי"ג מצות דאורייתא וז' דרבנן

אוה"ת בשלח שם ע' תרלא. וראה גם לקו"ת ואתחנן ה, ג. שה"ש יז, רע"ג. אוה"ת בחוקותי (כרך ב) ע' תרצב. נ"ך (כרך א) ע' שמט. סה"מ תרל" ע' רלט. ועוד.

וזהו שהוא נסיון על התורה: בהבא לקמן בפסקא זו ראה תו"א בשלח שם סה, ג.

המל' נק' שביעאה מלמעלמ"ט כנודע: ראה בארוכה אוה"ת בשלח שם ע' תרלו ואילך. המשך תערי"ב ח"ב ע' א"פו ואילך.

ויובן זה ממשל אור השמש . . . למעלה מעלה האויר חם . . . למטה . . . חם, ובאמצע . . . קר: ראה בארוכה מאמרי אדה"ז תקס"ה ח"ב ע' תשמא.

החשך דוקא, כד אתכפי' סט"א אסתלק יקרא דקוב"ה בכולהו עלמין, ואזי יכול להיות המשכת התורה כי התורה נמשכה בכל יום, וזהו שאנו מברכין נותן התורה שמשמעו לשון הוה והיינו שתמיד נמשך המשכת התורה, וכדי שיומשך המשכת התורה זהו ע"י אתכפי' סט"א דוקא. וזהו שניתנה התורה במדבר דוקא לפי שמדבר הוא מדבר העמים שהוא היפך מא"י, כי בא"י נמשך השפעות דקדושה כו', משא"כ מדבר הוא היפך מזה, לכן ניתנה התורה דוקא במדבר כדי להפוך את המדבר, וכד אתכפי' סט"א כו', וזהו ימצאהו בארץ מדבר יסובבנהו כו'. והנה בחי' אתכפי' זו הוא נעשה ע"י התפלה, כי הנה תפלה נק' בשם אכילה וכמ"ש באתי לגני אכלתי יערי עם דבשי כו', יערי הוא בחי' יוצר אור, דבשי הוא בחי' ק"ש, והיינו שכמו למשל האכילה הוא בחי' בירור שהטוב והמובחר שבמאכל נתהפך לדם האדם ועולה ללב ומוח, והפסולת נדחה לחוץ, וכך הוא ענין התפלה הוא בחי' בירור הטוב והרע וכמ"ש רוממות אל בגרונו ע"י נעשה חרב פיפיות לעשות נקמה כו' שהוא בחי' הרע שבו עצמו כו'. וזהו מ"ש מצרף לכסף וכור לזהב ואיש לפי מהללו, שבמהללו בתפלה מצרף, שהגו סיגים מכסף, והמובחר נבלע באלקות ואהבת בכל לבבך כו', והפסולת נדחה לחוץ בשמ"ע באמרו סלח לנו ואשמנו להעביר פסולת ולדחותו. וזהו שבתפלה דוקא אנו אומרים סלח לנו כי חטאנו, והיינו שקודם התפלה דרך איש ישר בעיניו, אך ע"י התפלה שהיא בחי' רוממות אל בגרונו התבוננות באלקות ע"י הוא מרגיש את הרע שבנפשו, ואפי' הרע הדק הוא ג"כ מרגיש, וזהו ענין בירור שנתברר הרע מן הטוב ונעשה אתכפי' סט"א, ולזה נק' התפלה בשם אכילה כו'. ולזה המלאכים שאין להם יצה"ר לא ניתנה התורה להם לפי שאין להם בחי' בירור הרע כו'. וזהו מ"ש הילך בתורתו שהוא כולל ב' בחי' הילוך דהיינו ממטה למעלה שהוא בחי' תפלה ומלמעלה למטה שהיא בחי' תורה, כי המשכת בחי' תורה א"א להיות אלא אחר התפלה. וזהו משארז"ל אבא בנימין אומר כל ימי הייתי מצטער על תפלתי שתהא סמוכה למטתי דוקא, בכדי שיהי' תחלה תפלה ואח"כ תורה כו'.

ג) והנה כמו שיש ב' בחי' הילוך בכל ימי השבוע כמו"כ בשבת יש ג"כ ב' בחי' הילוך, וכמשארז"ל א"ר יוחנן אלמלא שמרו ישראל שתי שבתות כהלכתן

וזהו שאנו מברכין נותן התורה . . לשון הוה: ראה תו"א בשלח שם. ואוה"ת בשלח שם ע' תקצו. וראה גם לקו"ת תזריע כג, א. מאמרי אדהאמ"צ שמות ח"א ע' קעה. וש"נ. לקמן ע' תה. אכלתי יערי . . בחי' יוצר אור דבשי הוא בחי' ק"ש: ראה סה"מ תרל"ג ח"א ע' קט"י. וש"נ. וזהו מ"ש מצרף לכסף וכור לזהב: בהבא לקמן ראה הוספות לתו"א פ' תשא ק"א, ג. סה"מ תרל" ע' קיב. תרל"ב ח"א ע' צב. ועוד. וזהו שבתפלה דוקא אנו אומרים סלח לנו: בכ"ז ראה תו"א תשא שם ק"א, ד. לקו"ת בהעלותך

ל, ב. תצא לה, סע"ב ואילך. דרושים לש"ש סה, ג. סה"מ תר"ל שם ע' ק"ג. תרל"ב ח"א שם ע' צג. לקמן ד"ה וידבר גו' המטות פ"ד. ד"ה תקעו בחודש פ"ד. ועוד. משארז"ל . . תפלתי שתהא סמוכה למטתי . . תפלה ואח"כ תורה: ראה לקו"ת ברכה צו, ב. ועוד. וראה הערת כ"ק אדמו"ר ז"ע בהוספות להערות וציונים ללקו"ת שם. אלמלא שמרו ישראל שתי שבתות . . ב' בחי' שבת: ראה בכ"ז לקו"ת בשלח ב, ג. בהר מא, א ואילך. ועוד.

והיינו בחי' חסד אל כל היום, שכל מדה משה מדות דז"א שהם בחי' סדר זמנים כשמתגלה בבחי' מלכותו ית' נעשה מזה למטה אלף שנים, ולכן אלף שנים הראשון היו כולם חסד כמארז"ל דור אנוש היו נזונים בחסדו של הקב"ה, לפי שאלף שנים הראשון היו מספירת מדת החסד שהאיר במל', שמבחי' סדר זמן של מדת החסד נעשה במל' אלף שנה שהי' נשפע חסד למטה, וכן מסדר זמן שבמדת הגבורה כשהאיר בבחי' מל' נעשה במל' בחי' זמן של אלף שנים שהם מבחי' הגבורה ולכן הי' בהם המבול (שהי' אלף ותרנ"ו ליצירה) והפלגה (הי' אלף תתקצ"ו ליצירה), ואלף שנים השלישי הם ממדת הת"ת ולכן בהם הי' מ"ת, שמ"ת הי' שני אלפים ותמ"ח ליצירה. אמנם הנה כ"ז הוא בבחי' המדות שהם בחי' סדר זמנים עכ"פ, אבל בחי' מי הוא למעלה גם מסדר זמנים, וכמ"ש במ"א בענין ההבדל שבין מוחין למדות שענין המדות הם לזולתו דוקא, כי הן עצם המדה והן פעולת המדה היא לזולת דוקא כמשנ"ת מזה בכ"ד, משא"כ בחי' המוחין הן מצד עצמם והן מצד פעולתם כמשנ"ת בד"ה אשר ברא אלקים לעשות הראי' מרפב"י ורשב"י בגמ' שבת פ' כמה מדליקין דל"ג סע"ב, ולכן המוחין דחו"ב הם למעלה גם מסדר זמנים, וזהו מי שהוא בינה ברא יומו, וברא פרנסתו ג"כ כו'. ומ"ש רז"ל אלפים שנה קדמה תורה לעולם שהם אאלפך חכמה אאלפך בינה ונק' ג"כ יום כמ"ש ואהי' אצלו שעשועים יום יום, זהו רק שם המושאל לבד, שבאמת אינו שייך כלל במוחין דחו"ב גם בחי' סדר זמנים כו'. ועו"ל שזמן הוא במל', וסדר זמנים הוא כלליות הע"ס, או בחי' המל' שבכל הט"ס שלמעלה מבחי' המל' שהם נבנית המל' להיות בבחי' פרצוף שלם. ולמעלה מע"ס אינו שייך גם בחי' סדר זמנים, וזהו בחי' מי שברא יומו, כי פ"י מי הוא שאינו מושג מי הוא ע"ד בחי' והחכמה מאין תמצא ומשם הוא שרש המן כו').

ולכן בכל המאכלים מותר להכין מיום לחבירו לפי שיכול להיות שיהי' נפסק ההשפעה למחר כו', משא"כ המן שהוא נמשך מבחי' שנמשכים המדות שהוא בחי' אני הוי' לא שנית ע"כ אסור להכין מיום לחבירו לפי שמשם אין שייך שינוי כלל כו', ולכן צ"ל דבר יום ביומו.

(ועדיין צ"ל מה שביום הששי לקטו לחם משנה שני העומר לאחד שיום הששי מכין לשבת, דלכאורה קשה אע"ג שבשבת א"א להיות ירידת והמשכת

המבול (שהי' אלף ותרנ"ו ליצירה) . . שמ"ת הי' שני אלפים ותמ"ח ליצירה: ראה לקו"ת ח"כ ע' 27 ואילך. סה"ש תשמ"ח ח"א ע' 281 ואילך. וכמ"ש במ"א בענין ההבדל שבין מוחין למדות . . כמשנ"ת מזה בכ"ד: סה"מ תרכ"ז ע' פו. וע' רעז. תרכ"ט ע' ט. וע' תו. וש"נ. תר"ל ס"ע פ"פא. וע' רסו. תרל"ג ח"א ע' צ. וע' שטו. ח"ב ס"ע תקמ ואילך. תרל"ד ע' נד ואילך. [ובהנסמן בהערה שלאח"י].

כמשנ"ת בד"ה אשר ברא אלקים: סה"מ תרכ"ח ע' ד ואילך. (ועדיין צ"ל מה שביום הששי . . יום ביומו דוקא כנ"ל): אודות הגה"ה זו כותב כ"ק אדמו"ר מהר"ש בהגהותיו להמאמר „בס' להבין מ"ש בע"ח דק"ד ע"ב", והכוונה לביאור לדי"ה ויאמר גו' אכלוהו היום הנדפס באוה"ת בשלח ע' תרלא, הגה"ה זו נעתקה אח"כ בכת"י מעתיק בס' תרל"ט ונוספו ע"ז הגהות בגוכ"ק.

בס"ד.

ה) אך להבין מ"ש למען אנחנו הילך בתורתך, מהו הנסיון. הענין הוא דהנה במן כתיב דבר יום ביומו למען אנחנו כו', והנסיון הוא איש אל יותר ממנו עד בקר כו', כי ארז"ל (במכילתא פ"ב ע"פ דבר יום ביומו (בשינוי לשון קצת)) כל מי שיש לו פת בסלו ודואג על למחר ה"ז מקטני אמנה, שהוא בבחי' קטנות. והיינו לפי שהמן ה' נמשך מבחי' טל העליון בחי' אני הוי' לא שניתי שהוא למעלה מן הזמן כו', דהיינו אפי' מבחי' סדר זמנים. וכידוע שיש ג' בחי', זמן שהוא בחי' מל' מלך מלך וימלוך, וסדר זמנים היינו שהוא בחי' מקור לזמן, וכמ"ש במדרש ע"פ ויהי ערב ויהי בקר מלמד שהי' סדר זמנים קודם לכן שהוא בחי' מדות, אך למעלה מבחי' מדות הוא למעלה מן הזמן ממש, ושרש המן נמשך מבחי' שלמעלה מן הזמן ממש כו'. וזהו כמ"ש במכילתא מי שברא יומו ברא פרנסתו עמו, דהיינו שמי ברא יומו שהוא בחי' מדות ברא פרנסתו עמו שמבחי' זו נמשך גם הפרנסה דהיינו המן, כי כל ההשפעות שהוא בחי' אין לך עשב מלמטה שאין לו מזל מלמעלה הוא רק מבחי' זמן ומבחי' סדר זמנים שהוא בבחי' ז"א ומל' כו', משא"כ המן כו'.

(ויש) לפרש זה בשני דרכים, הא' הוא שזמן הוא במל' מלך מלך ימלוך, וסדר זמנים י"ל שזהו בחי' מדות, אבל למעלה מבחי' מדות ה"ה למעלה גם מסדר זמנים, וזהו מי שברא יומו ברא פרנסתו, שבחי' מי הוא בורא בחי' יום, ע"ד מי ברא אלה, אל"ה הם בחי' ו"ק דז"א ובחי' מי הוא בינה ברא בחי' אלה הם בחי' ששה מדות דז"א, שהם סדר זמנים, והם בחי' יומו של הקב"ה שהוא אלף שנה כמ"ש כי אלף שנה בעיניך כיום אתמול שיומו של הקב"ה הוא אלף שנה, וכמ"ש באדה"ר כי ביום אכלך כו' ומחסד ה' החליף יום של אדה"ר על יום של הקב"ה שהוא אלף שנה,

קסט. לקמן ד"ה בהעלותך פ"ד. המשך תרס"ו ע' מא ואילך.

ויש לפרש זה בשני דרכים: בהבא לקמן בהגה"ה זו ראה בדרושים שנסמנו בהערה שלפניו. מי ברא אלה . . . ו"ק דז"א . . . מי הוא בינה: ראה בכ"ז בארוכה סה"מ תרכ"ז ע' שסז ואילך. [ובהנסמן שם בתחילת המאמר]. תרל"ה ח"ב ע' שפז ואילך. [ובהנסמן שם בתחילת המאמר].

כמ"ש כי אלף שנים בעיניך . . . שכל מדה מששה מדות . . . נעשה מזה למטה אלף שנים: ראה בכ"ז לקו"ת דרושים לר"ה נח, ב. שה"ש יו, ד. מאמרי אדה"ז תקס"ז ע' שמו. עטרת ראש ה, א.ב. ביאורו"ז לאדהאמ"צ קי, ד. מאמרי אדהאמ"צ דברים ח"א ע' רו. וש"נ. אה"ת דברים (כרך ה) ע' ב'צו. סה"מ תרכ"ט ע' שלג ואילך. וש"נ.

אך להבין מ"ש למען אנחנו: מאמר זה הוא המשך להמאמר שלפניו ד"ה מי זאת הנשקפה. לכללות המאמר ראה בהנסמן שם בתחילת המאמר. הנחת כ"ק אדמו"ר מהורש"ב ממאמר זה נדפסה לקמן בהוספות ושם התחלת המאמר ד"ה „הנני ממטיר לכם“.

מ"ש למען אנחנו . . . מהו הנסיון: להתחלת הפרק ראה תו"א בשלח סה, ג. וכידוע שיש ג' בחי', זמן . . . וסדר זמנים . . . למעלה מן הזמן ממש: ראה מאמרי אדה"ז תקס"ח ח"א ע' לד ואילך. תקס"ט ע' רפב. אה"ת בשלח ע' תרלג ואילך. בלק ע' תתקעט"פ. ענינים ע' צו. יהל אור לתהלים ס"ע רמב. וע' תקמג. ביאורו"ז להצ"צ ח"א ע' רנז ואילך. דרמ"צ (מצות האמנת אלקות) נו, א ואילך. סה"מ תרכ"ט ס"ע לזח. תרכ"ח ר"ע

מיד היו נגאלים, שיש ב' בחי' שבת, דהיינו בכל שבת יש ב' בחי' מלמטה למעלה ומלמעלה למטה, וזהו כהלכתן ב' בחי' הילוך, דהיינו שבת דמעלי שבתא הוא בחי' העלאה ממטה למעלה וכמ"ש כי ששת ימים עשה ה' כו' וביום השביעי שבת כו', דהיינו כמו למשל מי שעשה מלאכה שמחשבתו ושכלו מתלבש במעשה ההיא ואח"כ כששבת מהמלאכה אז חוזר שכלו ומח' למקורו ושרשו, כמו"כ למעלה אף שאין שייך בחי' שביתה ממלאכה שהרי לא בעמל ולא ביגיעה ברא הקב"ה עולמו אעפ"כ מה שנתלבש בבחי' עש"מ שהוא בחי' מילין דהדיוטא ולא אורחא דמלכא לאשתעי כו', ובשבת שהוא בחי' שביתה מעש"מ שהוא בחי' העלאה למקורו ושרשו כו', וזהו שבת דמעלי שבתא שהוא בחי' העלאה כו', ושבת דיומא הוא בחי' המשכה מלמעלה"ט שהוא בחי' המשכת תענוג עליון וכמ"ש וקראת לשבת ענג אז תתענג על הוי' כו', וזהו ענין ב' שבתות כהלכתן כו'.

וההפרש שבין ההילוך שבכל ימי השבוע ובין בחי' ההילוך שבשבת, והיינו שבשבת הוא בבחי' פנימיות, ובחול הוא רק בחי' חיצוני, שתפלה ותורה דשבת הוא באופן אחר ממש מבחי' תפלה ותורה דחול. וע"ד שאנו רואים ההפרש שבין אכילה דחול לבחי' אכילה דשבת, וכמ"ש צדיק אוכל לשובע נפשו ובטן רשעים תחסר, בטן רשעים תחסר קאי על בחי' אכילה דחול שהוא לברר את הניצוצות דקדושה שנפלו בשבחה"כ לבחי' ק"נ, וע"י האכילה שאדם אוכל ומברך תחלה וסוף ע"ז הוא מברר הניצוצות ומעלה אותם לקדושה כי אמלאה החרבה (יחזקאל ד"ו ב'), וכשנעשה בטן רשעים תחסר, חיל בלע ויקיאנו ומבטנו יורישנו אל, נתמלא ירושלים דקדושה כו'. אך בחי' אכילת שבת אינו ע"ד בחי' בירור, כי בשבת בורר אסור, רק הוא ע"ד צדיק אוכל לשובע נפשו, נפשו הוא בחי' נפש דוד שהוא בחי' מל', וצדיק אוכל לשובע נפשו הוא בחי' המשכה מבחי' צדיק חי עלמין שהוא בחי' יסוד בבחי' נפשו, וזהו לשובע נפשו שהוא ע"ד מ"ש ואכלתם לחמכם לשובע, שובע שמחות כו', שהוא המשכת פנימי ומשביע לכל חי רצון, המשכת הרצון העליון, ואין באכילה זו בחי' פסולת כלל. וכך יש הפרש בין תפלת החול שהיא בבחי' בירור הרע, אבל בשבת התפלה הוא שנמשך ענג וקראת לשבת ענג, ולכן אין אומרים סלח לנו בשבת שאין בו בירור כו'.

וזהו ענין ב' שבתות כהלכתן ב' בחי' הילוך שיש בשבת. אך הנה אעפ"כ א"א להגיע לבחי' ב' שבתות כהלכתן הנ"ל כ"א ע"י בחי' הילוך שבחול, הילך בתורתך כו', כי מי שטרח בע"ש יאכל בשבת, ולכן ארז"ל בפ"ז דשבת דס"ט ע"ב היה

דא"ח ריא, ג. ועוד.

וההפרש שבין ההילוך . . . ימי השבוע . . . דא"ח ריא, ג. ועוד.
ההפרש שבין אכילה דחול . . . אכילה דשבת:
הבא לקמן ראה [נוסף לתו"א בשלח שם]
ככל הבא לקמן ראה [נוסף לתו"א בשלח שם]
תו"א חיי"ש טו, ג ואילך. סידור עם דא"ח רב, ג ואילך.

וההפרש שבין ההילוך . . . ימי השבוע . . . דא"ח ריא, ג. ועוד.
ההפרש שבין אכילה דחול . . . אכילה דשבת:
הבא לקמן ראה תו"א בשלח שם סה,
סע"ב-ג.
שתפלה . . . דשבת . . . באופן אחר . . . תפלה . . . דחול:
ראה [נוסף לתו"א בשלח שם] סידור עם

וְעוֹיָל כורע גד הוא בחי' גמול דלים, דל הוא בחי' יצ"ט, וכמ"ש אשרי משכיל אל דל שקאי על היצ"ט, כי היצ"ט נק' דל ע"ש שנא' בו ילד חכם ומסכן, אבל היצה"ר נק' מלך זקן וכסיל, ופי' גמול דלים שהוא בחי' גומל חסדים טובים לבחי' דל, דהיינו שהמן ה' נותן כח ביצ"ט להתגבר על היצה"ר שהוא בחי' אתעדל"ע המעורר בחי' אתעדל"ת כו', וזהו כורע גד לבן. ופי' לבן הוא ע"ד מ"ש וישכם לבן בבוקר, ואח"כ נא' ויעקב הלך לדרכו, והיינו שכדי שיהי' בחי' ויעקב הלך לדרכו שהוא בחי' ב' מיני הילוך הנ"ל, זהו ע"י וישכם לבן בבקר שהוא בחי' לבן דקדושה בחי' לובן העליון שהוא בחי' לבושי' כתלג חיור ושער רישי' כעמר נקי, ומשם נמשך המשכה בבחי' בקר דאברהם בחי' חסד כמ"ש וישכם אברהם בבקר להמשיך רחמים להיות מעורר אתעדל"ת ולהיות אתעדל"ע תלוי באתעדל"ת, וזהו מ"ש במן עומר לגולגולת שהוא בחי' המשכה מבחי' ושער רישי' כעמר נקי כו'. וזהו ג"כ שבציצית הוא משיכיר בין תכלת ללבן, כי ציצית הוא ג"כ המשכה מבחי' ושער רישי' כו'. וזהו שנק' מן כי מן הוא ע"ש ה' מנת חלקי וכוסי כו', וכמשארז"ל ע"פ ויצא מבת ציון כל הדרה מן כתי, שיש לנו מנה אחת ה' מנת חלקי, והיינו ששרש של המן נמשך מבחי' ה' מנת חלקי כו' תומיך גורלי, שבחי' גורל הוא שלמעלה מהשכל וטו"ד, וזהו שהמן ה' כדי שיהי' יוכל להיות אח"כ קבלת התורה כו'.

וְזָהָן שנק' לחם אבירים, והיינו אבירים הוא ע"ד משארז"ל ע"פ שמעו אלי אבירי לב הרחוקים מצדקה שכל העולם כולו ניזון בצדקה של הקב"ה והם ניזונים בזרוע לפי שהם צדיקים גמורים, ולכך נק' אבירי לב דהיינו שיש להם בחי' אהבה דבכל מאדך, וכך המן נק' לחם אבירים שהמן נותן כח שיהי' להם בחי' אהבה דבכל מאדך כו', וכמ"ש מידי אביר יעקב, יעקב הוא בחי' מ"ש ויעקב הלך לדרכו שהוא ענין תומ"צ, ואביר יעקב הוא הכח שיוכל לקיים תומ"צ, ולכך נק' המן לחם אבירים לפי שהוא הכח על תומ"צ כו'.

מהלך בדרך או במדבר ואינו יודע אימתי שבת מונה ששה ימים ומשמר יום אחד, שלכאו' מפני מה אינו משמר שבת תחילה, אלא מפני שא"א להגיע לבחי' הילוך דשני שבתות כהלכתן כ"א ע"י שימנה ששה ימי החול תחלה שהוא בחי' העלאה בתפלה והמשכה דתורה שבחול, וע"י שטרח בע"ש היינו בבחי' הבירור דחול ע"יז יאכל בשבת הוא בחי' תפלה ותורה דשבת שנמשלו ג"כ לאכילה רק שבשבת האכילה היא לשובע נפשו שאין בו פסולת כנ"ל.

ד) אַךְ הנה ב' בחי' הילוך אלו הם רק בבחי' אתעדל"ת אתעדל"ע, ואמנם כדי להיות ב' בחי' אלו בין בחול ובין בשבת הוא ע"י המן, כי במן נא' ותעל שכבת הטל, שהיא מבחי' טל שאין לו הפסק וכמשארז"ל כנס"י שאלו שלא כהוגן ויבא כגשם לנו והקב"ה השיבם כהוגן אהי' כטל לישראל, כי ענין ויבא כגשם זה באתעדל"ת אתעדל"ע וכמ"ש ואלו יעלה מן הארץ והשקה כו', שכשיש העלאה מלמטלמ"ע אזי נמשך הגשם להשקות כו', אבל כשלא יש בחי' העלאה אינו נמשך מצד עצמו, אבל הקב"ה השיבם כהוגן אהי' כטל כו' שאינו פוסק לעלמין והוא מבחי' אתעדל"ע מצד עצמו שלא ע"י אתעדל"ת. ולכן כשאמר אלי' חי ה' אם יהי' טל ומטר פעל על המטר שלא ירד כ"א ע"פ דברו, אבל לא על הטל כי טל לא מיעצר שהוא בחי' אתעדל"ע גם כשלא יש בחי' אתעדל"ת כו', והיינו כי טל הוא בחי' אור וכמ"ש כי טל אורות טליך, והנה אור הוא למעלה מבחי' מים, כי מים הוא יורד מגבוה לנמוך שהוא בחי' תורה שנק' מים, משא"כ טל שהוא בחי' אור הוא למעלה מבחי' מים, שהוא בחי' סתים שבתורה כי אורייתא סתים וגליא כו'.

וְזָהָן מ"ש במן והוא כורע גד לבן (בפ' בשלח ט"ז ל"א), וארז"ל (יומא ד"ה ע"א) גד הוא בחי' אגדה, והנה באגדה מלוכש בחי' פנימי' התורה בחי' טעמי תורה, וכמ"ש רישי' ע"פ ישקני מנשיקות פיהו, והיינו שע"י המן ה' מתחבר סתים שבישראל בבחי' סתים שבתורה, כי ע"י גליא שבתורה מחברים בחי' גלי' שבנש"י בבחי' גלי' שבתורה, אך ע"י המן ה' מתחבר בחי' סתים שבנש"י בבחי' סתים שבתורה שהוא בחי' טל אורות. וזהו משארז"ל (כתובות ד"א ע"ב) כל המשתמש באור תורה אור תורה מחייהו, ובילקוט ישע"י סוף רמז רצ"ח גרס כל המשתמש בטל תורה טל תורה מחייהו.

סידור עם דא"ח ע, א ואילך. סה"מ תרל"ה ח"ב ע' תנד ואילך. תרל"ח ע' קמג ואילך. וש"נ. וזהו מ"ש במן והוא כורע גד לבן . . . בחי' אגדה: בהבא לקמן עד סוף הפרק ראה אהיית בשלח ס"ע תרו"ז. וע' תרו"ז. שם (כרך ח) ע' בתקסו. סה"מ תרכ"ו ע' רא. תרכ"ז ע' שפה. סה"מ תר"מ ח"א ד"ה מצה זו פס"א.

אך הנה ב' בחי' הילוך אלו: להתחלת הפיסקא ראה תו"א בשלח שם סה, ג. וכמשארז"ל כנס"י שאלו שלא כהוגן . . . ויבא כגשם . . . אהי' כטל: בכ"ז ראה גם לקו"ת האזינו עג, א. עד, ב. עה, ד. עטרת ראש מד, א ואילך. סה"מ תרל"ב ח"ב ע' תקע ואילך. תקעז ואילך. ובכ"מ. אור הוא למעלה מבחי' מים: ראה בארוכה

וְעוֹיָל כורע גד הוא בחי' גמול דלים: ראה סה"מ תרכ"ו שם ע' רא. תרכ"ז שם ע' שפד. תר"מ שם. וזהו שנק' לחם אבירים . . . ע"ד . . . אבירי לב: בהבא לקמן ראה אהיית בשלח ע' תקס"ח. ס"ע תרטו"ז. שם (כרך ח) ע' בתתקסה. שבחי' גורל . . . שלמעלה מהשכל וטו"ד: ראה